COLLEGEVOORSTEL

gemeente Rheden

Onderwerp	**Brief 'Reactie IJssellijn-gemeenten op Rapport Spoorgoederenvervoer en leefomgeving'**
Datum collegevergadering	9 september 2025
Thema programmabegroting	Leefomgeving
Portefeuillehouder	Ronald ter Hoeven
Zaaknummer	2025-013211

Samenvatting

De komende jaren worden er naar verwachting belangrijke beslissingen genomen over de robuustheid en mogelijke groei van het spoorgoederenvervoer in Nederland. Deze ontwikkelingen leggen een grotere druk op de leefomgeving. Daarover is een rapport van het Platform Spoorgoederenvervoer en Leefomgeving verschenen getiteld 'Rapport Spoorgoederenvervoer en leefomgeving'. Gemeente Rheden vindt het haar verantwoordelijkheid om een reactie te geven, bij voorkeur gezamenlijk met de andere gemeenten langs de IJssellijn.

Voorgesteld besluit

1. De Brief Reactie IJssellijn-gemeenten op Rapport Spoorgoederenvervoer en leefomgeving, zo mogelijk mede ondertekend door de partnergemeenten, te verzenden aan het kabinet.
2. De brief ter kennisneming aan de raad te versturen

Inleiding

Vanwege geopolitieke spanningen, de energietransitie en circulaire ontwikkelingen wordt de noodzaak van een krachtig, concurrerend en leefbaar spoorgoederenvervoer alleen nog maar groter. Wie daarbij strategische autonomie nastreeft, moet ook investeren in het spoor – ook voor militaire inzet.

Het spoor kan op meer fronten een 'mogelijkmaker' van gecombineerde ambities zijn. Denk aan de enorme bouwopgave in onze steden. Daarom is nú het moment om bij investeringsbesluiten niet alleen naar knelpunten te kijken, maar – in lijn met de Nota Ruimte – te bouwen aan een toekomstbestendig netwerk dat Nederland in 2050 concurrerender, duurzamer en leefbaarder maakt. Dat vraagt om forse investeringen van een nieuw kabinet.

Het rapport roept op om te werken aan een eerlijker speelveld zodat het snel aantrekkelijker wordt het spoor te kiezen en de vrachtwagen te laten staan. Daar komt bij dat hindernissen moeten worden weggenomen zodat er minder barrières zijn om internationaal te rijden ('interoperabel'). Nederland loopt achter, een inhaalslag is écht nodig.

Alle deelnemers van het Platform spreken zich uit voor een krachtig én maatschappelijk aanvaardbaar spoorgoederenvervoer – een ambitie die keuzes en durf vergt en om investeringen vraagt waarbij de leefbaarheid verbetert (veiligheid, geluid, trillingen).

Gemeente Rheden complimenteert de leden van het Platform met het rapport en wil graag de lijn van het rapport op vier punten versterken.

Beoogd effect

Proactieve betrokkenheid bij toekomst spoorgoederenvervoer en leefomgeving. Door actief en snel te reageren wil de gemeente Rheden, mede namens de medeondertekenaars, in beeld komen als gesprekspartner en gehoord worden.

Op vijf punten de aandacht vragen:

1. Inzake advies 2 stellen wij voor het vervoer door dichtbevolkte gebieden zoveel mogelijk te beperken en een gemeenschappelijk beeld te ontwikkelen over welke aantallen en risico's aanvaardbaar zijn. Doel mis een duurzaam evenwicht tussen het vervoer van gevaarlijke stoffen, ruimtelijke ontwikkelingen en veiligheid tot stand te brengen. Daarvoor willen wij het belang benadrukken om sturingsmogelijkheden op risico's te behouden (limieten/plafonds). Een nieuw gemeenschappelijk toetsingskader met mogelijkheden voor de inzet van routering is in onze ogen noodzakelijk.
2. Inzake advies 3 zouden wij graag ook uw aandacht willen vragen voor het **voorkomen van** geluid, trillingen en extra overwegen bij eventuele capaciteitsuitbreiding en/of nieuwe trajecten. Zeker gezien de woningbouwopgaven van onze gemeenten en de versterking van aantrekkelijkheid van leefomgeving in onze stads- en dorpscentra, waarin de treinstations vaak centraal gesitueerd zijn. Dit betekent dat de voorgestane groei, niet per definitie via het bestaande, vaak niet op de toekomstig gevraagde capaciteit ingerichte routeringen op te vangen.
3. Ten aanzien van het vervoer van gevaarlijke (vloei)stoffen zoals CNG willen wij benadrukken dat het inzetten op buisleidingen van groot belang is gezien de toenemende groei van het personenvervoer en de toenemende en verdichtende woningbouw rond onze IJssellijn.
4. Wij vragen het rijk, ondanks het ons bekende maatschappelijke debat en de discussie over de directe kosten, in te zetten op de scheiding van het personenvervoer en het spoorgoederenvervoer naar het achterland (o.a. Noord-Duitsland). In onze ogen is dit de meest wenselijke situatie voor de toekomstige generaties, wij zouden de huidige spoorverbindingen immers ook niet meer situeren zoals deze in eind 19^{e} eeuw zijn aangelegd. De komende jaren zal deze discussie volop aan de orde zijn gezien het lopende GNOE traject. Wij pleiten dan ook voor een 'modal shift' ten aanzien van mogelijke toekomstige intensiveringen van het spoorgoederenvervoer en de militair strategische noodzaak van dit moment. Wij zien de investeringen als investeringen de leefbaarheid van onze samenleving op lange termijn.
5. Tot slot hebben wij met interesse kennisgenomen van de mogelijkheid tot het sturen op wensroutes via gedifferentieerde infraheffingen. Mogelijk kan dit voor de wensroutes ook gedifferentieerd worden voor de lengte van treinen en de aard van de goederen (gevaarlijke stoffen). Op deze wijze kunnen de meest veilige routes worden gestimuleerd en kan mogelijk worden voorkomen dat de leefbaarheid in dorpen en steden negatief wordt beïnvloedt.

Deze vijf punten worden gedragen door de ondertekenende Colleges. Als lokale overheid voelen wij de verantwoordelijkheid om niet te zwijgen wanneer onze inwonerbelangen in het geding zijn. Wij ontvangen signalen van inwoners die zich grote zorgen maken over de mogelijke intensivering van het spoorgoederenvervoer over bestaand (in hun ogen ongeschikt) spoor. Deze zorgen leven breed in onze gemeenschap, ongeacht of inwoners meer of minder direct aan het spoor wonen.

Argumenten

2.1 De colleges in beeld brengen als gesprekspartner voor eventuele ontwikkelingen rond de IJssellijn.

2.2 Het voorkomen van 'korte termijn' oplossingen en bij te dragen aan duurzame lange-termijnoplossingen die zo min mogelijk ten koste gaan van de leefbaarheid.

2.3 Het ondersteunen van het gebruik maken van wensroutes via gedifferentieerde heffingen.

Kanttekeningen en/of risico’s

Ambtelijk is deze brief met de andere gemeenten afgestemd. Het is niet zeker of de colleges van de andere gemeente zullen overgaan tot ondertekening. Dit is afhankelijk van bestuurlijke besluitvorming in die colleges.

Financiën

Er zijn geen kosten verbonden aan deze actie.

Inzicht verloop beschikbaar budget	*Structureel/ incidenteel*	*2025*	*2026*	*2027*	*2028*
		0	0	0	0
Af: aangegane verplichtingen	Structureel	0	0	0	0
Bij: inkomsten		0	0	0	0
		0	0	0	0

Uitvoering

De portefeuillehouder Ronald ter Hoeven is bestuurlijk aanspreekpunt en reageert op vragen van derden. Ambtelijk is er een aanspreekpunt voor de ondersteuning aangewezen.

Participatie en communicatie

Via een persbericht zal het verzenden van deze brief openbaar worden gemaakt.

Bijlagen

- Brief Reactie IJssellijn-gemeenten op Rapport Spoorgoederenvervoer en leefomgeving

De Steeg, 9 september 2025

Burgemeester en wethouders van Rheden,

Carol van Eert,
burgemeester

Bart Drewes,
gemeentesecretaris